

ning hos Søderne, kunde Retten ikke andet end være aldeles enig med Dr. Wolff i, at man i retfærdig Erkjendelse af det Standpunkt, Søderne her i Landet for Tiden indtage saavel i intellektuel som i moralsk Henseende, maatte ønske de i Forordningen af 10de Mai 1843 paabudne Formaliteter saaledes modificerede, at de kom i den størst mulige Harmoni med de Regler som gjælde om Edsafslæggelsen af Folkekirkes Bøjsendene.

Da det imidlertid af Motiverne til Forordningen af 10de Mai 1843 fremgik, at det theologiske Fakultet i sin da afgivne Betænkning, der i det Væsentlige blev tiltraadt af Præsten og Repræsentanterne ved det mosaiske Troesfund, udtrykkeligt erkjendte, at Berørelsen af en for Søderne hellig Gjenstand efter deres Love var nødvendig ved Afslæggelsen af Eden, samt da Dr. Wolff i sit Andragende ikke synes med Bestemthed at nægte, at en for Søderne gjældende Retspraxis foreskriver de omhandlede Former ved Eds Afslæggelse, i alt Fald i visse Sager, som han dog ikke nærmere har betegnet, henstillede Retten til Ministeriet at tilvejebringe yderligere Oplysninger om, hvorledes den oftommeldte Berørelse af en hellig Gjenstand tidligere kan være anseet som nødvendig medens den nu ansees som unødvendig, samt om hvorvidt den betegnede Retspraxis, — hvilket Ords Betydning forøvrigt her muligt var forskjellig fra den almindelige, — er gjældende som en for Søderne bindende Forskrift og om den staaer i nogen Forbindelse med deres Religionsforskrifter.

Efter den Anledning, de saaledes afgivne Erklæringer dertil gav, udbad Ministeriet sig derefter Kirke- og Undervisningsministeriets Ytringer om Sagen.

Dette Ministerium indhentebe paant Dr. Wolffs Erklæring navnlig med Hensyn til de af Kriminal- og Politiretten paapegede Punkter. Dr. Wolff yttrede i sin derefter afgivne Betænkning, at han vel forinden Emanationen af Forordningen af 10de Mai 1843 tilligemed Repræsentanterne gik ind paa Forslaget om, at Berørelsen af en hellig Gjenstand skulde finde Sted ved Edsafslæggelsen, men at Grunden hertil var den, at aldeles intet videre behøves, end at den

Sværgende bekræfter sit Udsagn ved at paakalde den Alhelliges Navn, men derhos havde foreslaaet en extrajudiciel præstelig Betærelse i Præstens Hjem, af Repræsentanterne, der ikke vilde samtykke i det sidst nævnte Forslag, blev gjort opmærksom paa, at den bratte Overgang fra hine mange Formaliteter til aldeles ingen muligen kunde have en skadelig Indflydelse paa enkelte Søder, som man i Tidens Løb havde bibragt den vrang Mening, at Eden kun, naar den aflagdes under særegne Formaliteter, var hellig, samt at mulig ogsaa Regjeringen i saa Fald vilde være mindre tilbøjelig til at gaae ind paa nogen Forandring. Han modificerede derefter sin Betænkning, der da i Et og Alt tiltraadtes af Repræsentanterne. Forsaavidt de af ham i hans Andragende fremsatte Bemærkninger om Retspraxis, vare blevne forstaaede paa den Maade, som om han havde antydet, at den jødiske Retslære paabød som religiøs Forpligtelse Berørelsen af en hellig Gjenstand under Edsafslæggelsen i det Mindste i nogle Sager af særegen Betskaffenhed, maatte de nævnte Ytringer være blevne misforstaaede. I det han nemlig har hentydet til Retshistorien, som den er overleveret fra Forfædrene og som den har udviklet sig i Tidernes Løb, maa der i saa Henseende lægges Mærke til, at den jødiske Retsforsætning ikke er gjældende i Kongeriget Danmark, hvor Tøden er samme Lov underkastet som hans øvrige Medborgere. Der kan altsaa og tør derfor aldrig være Tale om, at andre Retsregler og Former end de, der have religiøs Betydning, ere nødvendige efter den jødiske Tros Lærdomme. Alle Love, Retsnormer, Procesformer osv., der indeholdes i Traditionen, men kun have Betydning for det borgerlige Samfund uden at staae i Sammenhæng med selve Religionen, kunne ikke have Betydning her, og ligesaa lidt som Domstolene ville tage Hensyn til dem, naar de paaberaabes af en Tøde, ligesaa lidt kunne de have Gyldighed, naar de anføres for Bibeholdelsen af en Skik, der som betydningsløs ønskes afløst. Det er altsaa vel rigtigt, at i enkelte Sager bruges ved de jødiske Domstole Berørelsen af en hellig Gjenstand under Edsafslæggelsen; men dette er en modus procedendi, der ikke har noget religiøst eller er paabudet af den hellige